



العدد :
التاريخ : ٢٠٢٢ / ١١ / ٤

ریکه‌وت : فەرمان / ٢٧٢٢ / ٢٣٤٣

ریئیس‌بەخامة
لله‌دیوان
وەزاره‌تی دارایی و ئابووری
بەپیوه‌بەرأیه‌تی گشتی دیوان
ب/ دیراسات و لیکۆلینه‌وە بەدواداچون

بابه‌ت / هه‌زمارکردنی باج بۆ گریبیه‌سته‌کانی نیوان لایه‌نی گریبیه‌ستکاری عیراقی و بیانی

پالپشت به حکومه‌کانی مادده‌ی (٦١) له یاسای باجی ده‌رامه‌تی ١٩٨٢ سالی (١١٣) هه‌موارکراو بپیاردراء :-
هه‌زمارکردنی باج بۆ گریبیه‌سته‌کانی دابینکردن که له‌نیوان لایه‌نی گریبیه‌ستکاری عیراقی و بیانی ئه‌نجام ده‌دریت، هه‌روه‌ها
گریبیه‌سته‌کانی تر که نیوان که‌سی نیشته‌جن لەگەل که‌مسی بیانی نانیشته‌جن ئه‌نجام ده‌دریت، هه‌روه‌ها به‌شداریکردنی لقی
کۆمپانیای بیانی له خه‌رجییه‌کانی کۆمپانیای دایک بهم شیوه‌یه خواره‌وە :-
مادده‌ی (١) :-

یه‌کەم /

بازرگانی له عیراقدا باجی ده‌رامه‌تی ده‌که‌ویتە سه‌ر بۆ گریبیه‌سته‌کانی دابینکردن که له نیوان لایه‌نی گریبیه‌ستکاری عیراقی له
که‌سانی ئاسایی و واتایی عیراقی (الاشخاص الطبيعية والمعنوية العراقية)، له نیویشیاندا وەزاره‌تەکان و لایه‌نە نه‌بەستراوه‌کان
به وەزاره‌ت له‌گەل لایه‌نی بیانی له که‌سانی ئاسایی و واتایی، که گریبیه‌سته‌کان ئه‌نجام ده‌دهن له‌ناو عیراقدا به چاوپوشین له
شوینی را‌ده‌ستکردنی کالاکان یان شوینی نیشته‌جیبوونیان و به په‌چاوکردنی ئەم خالانه‌ی خواره‌وە :

/ ١

١- ئەگەر دابینکەری بیانی نانیشته‌جن، نوینه‌ر یان کارمه‌ند یان لق یان نووسینگەی له عیراقدا هه‌بن و گریبیه‌ست ئه‌نجام بدان
یان جیبیه‌جیی بکات، له ریگەی نوینه‌ر لق یان نووسینگەکەی، یان يەکیک لە کارمه‌ندانی، ياخود هەر کەسیکی نیشته‌جیی
عیراق سه‌رپشک کرا بىن بۆ به‌ستنی گریبیه‌ست یان جیبیه‌جیکردنی .

٢- ئەگەر دابینکاری بیانی نانیشته‌جن کەسیکی نیشته‌جیی عیراقی سه‌رپشک کرد بۆ ئیمزاکردن و جیبیه‌جیکردنی گریبیه‌ست
لەباتی خۆی، ئەوا ئەزمارکردنی باج به ناوی کەسە نیشته‌جیبووه عیراقییەکەوە ده‌بیت، کە له جیگەی کەسە نانیشته‌جیبیه‌کە
کاری کردووه، له‌گەل ئەو ده‌سته‌قهی کە بۆ کەسە نیشته‌جیکە دابین ده‌بیت .

ب/ ئەگەر داواکارییه یاساییه‌کانی گریبیه‌ست بە ناوی دابینکاری بیانی بwoo، وەکوو پوخته‌کردنی لیسته‌ی بار و پەسمى گومرگى
و تیچووی کردنەوەی پشتیوانەی قەوالەیی و پیکارەکانیان له‌ناو عیراقدا بیت، بالق یان نووسینگە یان بريکاریشى له عیراقدا
لەبیت .

ج / ئەگەر بەشیک یان هه‌موو بەهای گریبیه‌سته کە له‌ناو عیراقدا بیت و بە هەر جۆره دراویک بیت .
د / ئەگەر بەهای گریبیه‌سته کە بە شیوه‌ی شتگۆرک (مقايضة) بە دابینکاری بیانی بدریت .

دووه‌م /

أ / ئەو ده‌رامه‌تەی له پیشکەشکردنی شاره‌زایی، یان ئەو خزمەتەی له گریبیه‌ستی دابینکردن له‌سەری ریکەه‌توون، یان له
گریبیه‌ستیکی سه‌ریه خۆ ئەگەر له‌ناو عیراقدا له‌سەری پیکھاتبىن، ئەوا باجی ده‌که‌ویتە سه‌ر تەنانەت ئەگەر پیدانی کریبیه‌کە له
ده‌رەوەی عیراقیش بیت، ئەو پیشکەشکردنی خزمەت یان شاره‌زایکردن له‌لایه‌ن کەسی ئاسایی یان واتاییه‌و بیت .



العدد : /
التاريخ : / ٢٠٢٢ /

رقم : /
ریکه‌وت : / ٢٧٢٢ / کوردى

ب/اگریبەستى دايىنكردنى سەرهكى به شىوه‌ي جودا لەپىشىكەنلىرى خزمەت و شارەزايىكىن باجى دەكە ويىتە سەر بەپىنى حوكىمەكانى بەندى (يەكم) ئەم ماددهى يە.
ماددهى (٢) :-

يەكم/ هەزماركىدنى باجى گریبەستە ئەنجامدراوه کان بەم شىوه‌ي خوارەوە ریزە قازانچ دىاري دەكىت :-

- ۱- گریبەستى بەكىيدانى سەرجەم ئامىرەكان (٣٥%).
- ۲- گریبەستى بەكارھەينانى بىراند و ناپم و لۇگۇ و نازناو و ھېمائى بازرگانى (٧٥%).
- ۳- گریبەستى توپىزىنه و كاره پاوىزىكارىبەكان (ابحاث واستشارات) (٥٠%).
- ۴- گریبەستى بەبازارىكىردن (تسويق) (٤٠%).
- ۵- گریبەستى سەرجەم پىكلامەكان (٣٠%).
- ۶- گریبەستى سەرجەم بەلېندەرایەتىيەكان و خزمەتگوزارىبەكان (٢٠%).
- ۷- گریبەستى دانان (نصب) و دامەزراندن (تأسيس) و كارىيەتكەن (تشغيل) و چاكىردنەوە (صيانە) و هەر گریبەستىيکى دىكە كە لە يەك پىپۇرى زياتر بىت (٢٥%).
- ۸- گریبەستى وەرزشوانان و ھونەرمەندان (٣٠%).
- ۹- هەر گریبەستىيک كە لەم خالانە سەرهەوە باس نەكرايىت بەپیوه‌بەرایەتى گشتى باجه كان و خانوبەرهى مىرى ریزە قازانچى بۆ دىاري دەكات.

دۇوەم / سەبارەت بە سالانى پىشۇو پشت بە (خشتەي قازانچى دىاريکراوى دايىنكردن و بەلېندەرایەتى) دەستىرىت، كە لە خەملاندىنى پىشە و كاره بازرگانىيەكان (ضوابط)دا ھەيە و سالانە لە لايەن وەزاره‌تى دارایي و ئابوورىيەوە دەرچووھ.

سىيەم / بۆ ئەو باجدهرانەي كە گریبەستىيان لەگەل كەسى بىيانى نايسىتە جىن ھەبووھ لە سالانى پابردوودا، بەلام ئەزمارى باجييان بۆ نەكراوه بەگۈۋەرەي ماددهى (٣٢) لە ياساي باجى دەرامەت ژمارە (١١٣) ئى سالى ١٩٨٢ ئەمواركراو مامەلەيان لەگەل دەكىت.
چوارەم / ئەو كۆمپانىا بىيانىيانە لقيان لە هەریمی كوردستان ھەيە ، لە كۆي ئەو خەرجىيانە وەكoo خەرجىي بۆ كۆمپانىيادايىك لە مىزانىيە و راپورتدا خستوويانەتە رۇو لە سالانى (٢٠١٦) ئى دارايى تاكوو سالى (٢٠٢٠) ئى دارايى تا ریزە (٥٥%) لە خەرجىيە

قبول دەكىت لەزىر ھەر ناو و پۆلەن (تبويب) يكدا بىت. بەلام لە سالى (٢٠٢١) ئى دارايى بەدواوه تاكوو ریزە (٧%) ئى قازانچ قبول كراوه دواي پىشتراستكىرنەوەي لەلaiەن دەسەلااتى دارايى .



العدد :
٢٠٢٢ / / التاریخ :

/ / ٢٧٢٢ كوردى ریکه‌وت :



مادده‌ی (۳) :-

بازرگانی له گەل عیراق باجى دەرامەتى ناکە ویتە سەر بۆ گریبەستە کانى دابینىكەن كە له نیوان لایەنی گریبەستکارى عیراقى له كەسانى ئاسايى و واتايى عیراقى (الاشخاص الطبيعية والمعنوية العراقية) له نیویشياندا وەزارەتە كان و لایەنە نەبەستراوهە كان به وەزارەت له گەل لایەنی بیانى له كەسانى ئاسايى و واتايى ، كە گریبەستە كان ئەنجام دەدەن لەناو عیراقدا به چاپووشىن له شوینى پادەستکەرنى كالاكان يان شوینى نیشته جىپۇونىيان ، به پەچاوهکەرنى ئەم خالانە خوارەوە :-

۱- ئەگەر دابینكارى بیانى له دەرەوەي عیراق نیشته جى بىت و پىكھاتنى گریبەست و داواكارىيە ياسايىيە كانى به ناوى لایەنیكى عیراقىيە و بىت ، وەکوو پوخته‌کەرنى ليستە بار و تىچۈرى كەنەنە وە پشتىوانە قەواله‌يى (اعتماد المستندى) و پېكارە كانيان.

۲- ئەگەر دابینكارى بیانى نانىشته جى له عیراق ، لق يان نووسىنگە يان بريكارى له عیراقدا هە بىت و گریبەستە كە له دەرەوەي عیراق ئەنجام درابىت ، بىن ئەوەي لق يان نووسىنگە يان بريكارە كە لایەن بن له پىكھاتن يان جىبە جىكەرنى گریبەستە كە.
۳- ئەگەر گۈزمەيەك له دەرەوەي عیراق درا بۆ كارى شارەزايىكەن يان خزمە تگوزاري پىشكەش كراو و له دەقى گریبەستى دابینىكەرنىشدا هاتبوو ، وەکوو سەرپەرشتى كەلۋەلە كان يان كارى راۋىزكارى .

مادده‌ی (۴) :-

يەكەم: له سەر لایەنی گریبەستکار پیویستە پىشىنەي كۆتاىي بۆ بەلیندەرانى لاوەكى خەرج نەكەت بەن نووسراوى پشتگىرى باجهە كان هەروەها هەزمارى بەلیندەرهە كان بەن نووسراوى پەزامەندىي باجهە كان كۆتاىي بىن نەھىنېت ، يان پېش خەرجىرىنى پىشىنەي كۆتاىي پىزەي (۱۰%) لە گۈزمەكە بېرىت و بىداتە فەرمانگە كانى باج ، جا جىبە جىكەرنى گریبەستە كە بە يەك جار بىت يان بە چەند پىشىنەيەك خەرج بکېت .

دوووهم: ئەو گۈزمە لېپەدرارەي كە له بەندى (يەكەم) ئەم مادده‌يەدا هاتووە ، دەنیئەریت بۆ فەرمانگە كانى باج لە ماوەيەك كە لە (۳۰) سى پۇزىياتر نەبىت له پېكەوتى كۆتاىيەتە كارەكە .

مادده‌ی (۵) :-

ئەم پىنمايىيە لە دەسىپىكى سالى دارايى (٢٠٢٢) ئەم دەچىتە بوارى جىبە جىكەرنە و له رۇزنامەي وەقايىعى كوردستان بلاو دەكەرتە وھ .

ئوات جەناب نورى
وەزيرى دارايى و ئابوورى
٢٠٢٢ / ٤ /